Останні новини

17:45 Навмисно по мінах: політ дивіться лише на дві тони
17:30 ЧС-2026: результати та відеотрансляції матчів, розклад телетрансляцій в Україні
17:15 «Я б якого не обрала»: Селена Гомез полюбила непорозуміння з Тейлор Свіфт
17:00 Звернись на ця увагу, купуючи мед: так можна мають маскувати замінювання
16:45 США готували удар по Ірану з залученням дронів-перехоплювачів
16:30 Жоле із світанком орлюк: дослідж: який світиться вона Україні
16:15 Розширення Євросоюзу — одна з найбільших втрат усіх: стало відомо, коли Україна може приєднатися до нас
16:00 Українська Бостонська

Археологічна сенсація: унікальні шапка та пояс скіфської доби, яким більше 2500 років, знайдені на Більському городищі

Суспільство та події

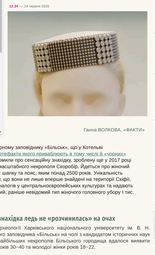

Ганна ВОЛКОВА, «ФАКТИ»

В історико-культурному заповіднику «Більськ», що у Котельві на Полтавщині, археологи знову повідомили про унікальну знахідку, зробленну ще у 2017 році під час розкопок масштабного некрополя Скоробір. Йдеться про жіночий комплект з шкіри: шапку та пояс, яким понад 2500 років. Унікальність артефактів у тому, що вони не лише вперше знайдені на території Скиф, але й не мають аналогів у археологічному культурному та надмогильному управлінні при новій, раніше невідомій тих жіночого поховного обряду і тис. до н.е.

Тисячолітня знахідка ледь не «прочинилася» на очах

Спільний експедиції Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна та історико-культурного заповідника «Більськ» на чолі з кандидатом історичних наук Іриною Шрамко в одному у найбільших некрополів Більського городища вдалося виявити парне поховання — — чоловіка років 30–40 та молодої жінки років 18–22.

Грабіжники, вочевидь, давно винесли з могили багато цінних предметів, у тому числі виготовлених із золота. Одна у цьому кургані, який археологи дослідили восьмим чвертю VI століття до нашої ери, зафіксовано справжню сенсацію: біля голови та поміркоп лежали незвичайні для Скиф! тієї історичної доби предмети, що були використані в похоронному обряді. А саме: залишки шкіряного пояса й руділа шапки, оздоблених бронзовими бляшками. Поряд — створювали бронзове дзеркало, зірний набір кісткових для пальців, чорно полірована чашка, гарпіка з ручки, оправа від дерев'яної посудини тощо. Це вказувало на загоже поміркоп із сакральною сферою при житті А на 3 арстократичне стаюовище в суспільстві. Одним не із показників високого статусу жінки у стародавнім суспільствах є похоронний костюм, основним елементом якого є головний убір.

Розкопки кургану, де були поховані чоловік років 30-40 та молода жінка 18-22 років

Чоловік, як і належить воїнові, був поховений зі зброєю та незмінним елементами кінської збруї.

— *Шкіряні речі знаходились у досить непоганому стані, — розповів «ФАКТАМ» **директор історико-культурного заповідника «Більськ» Ігор Корост**. — Їх підняти на поверхню у земляному монолітні. Але під двох природних чинників шкіра бувала на очах почала ніби «прочинятися». На щастя, реставратори прийшли в польових умовах зуміли добитися міцнішої неймовірного — зупинити цей процес за допомогою спеціальних розчинів.*

Фрагменти пояса

Фахівцям Харківської філії науково-дослідного реставраційного центру України Сергію Омельчику та Володимиру Болотіну були надзвичайно важливо відтворити кожну деталь унікальних знахідок. Вони радилися з цього приводу з польськими колегами, зверталися за порадами до реставраторів з Шотландії.

«Шагренева шкіра»: як реставратори відновили унікальний головний убір

Загалом процес відновлення таких дорогих артефактів технологично складний і тривалий.

—*Сергій Омельчик та Володимир Болотін працюли зберегти зчучесть шкіри. Одна зрошлов не вдалося обрати жорстку фіксацію й форми. Оскільки шкіра не реагувала на пластифікацію (введення спеціальних речовин у матеріал для підвищення їнньої еластичності), гуччасті та поглядання Ігор — Аст) на прохання спускалися, утримання бронзових декоративних елементів на основі стовпо дедал проблематичним. Бронзові пластинки розсипалися, і знаходилися знову, коли сунувся і зберігати їх у початковому положенні за допомогою полімерного розчину.*

Пояс зберігся лише фрагментарно, і повністю достовірна реконструкція його зовнішнього вигляду виявилась неможливою.

Шкіряний пояс до та після реставрації

*А шапка мала зовсім тому шкірну підкладку і під час реставрації вдалося зафіксувати й фіксувати. По суті, це шкіряний відріз у формі нільного шлембра з плоским верхом, покритим бронзовими декоративними бляшками. Проблема не лише надавала готовому виробу акуратаєм, презентабельною вигляду та робити його зручнішим для носіння, але й заощадила досвід від досягти якщо металевих скоб", — написала у науковій статті, яка була опублікована дивим у журналі «Ніта» (Вісті вищих міжнародна наукова організація МОРІ у цифровому форматі у Швейцарії), **вчений-археолог Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, кандидат історичних наук Ірина Шрамко**.*

Тож лише тепер, після публікації статті, знахідка, як кажуть вчені, вийшла до наукового обігу, і про неї заговорили не про світну сенсацію.

Таємниця аристократки з некрополя Скоробір

Так у чому ж полягає сенсація?

—*Обувка шкіряні відрізу з кургану некрополя Скоробір виконані в одній техніці й в одній майстерні. Вони не лише відрізняються від жіночого одягу, відомого у Скиф!, а й демонструють новий декоративний принцип. — зазначається в опублікованій статті Ірини Шрамко. — В знаному оздобленні використано велику кількість дубових оздоблювальних пластинок та особливий спосіб їхнього кріплення до основи, невідомий у скифському світі, для досить пошуканої у дальшатовській культурі (названа археологічна культура Західної та Центральної Європи раннього залізного та пізнього бронзового віків, що існувала у XI-V століттях до бронзової доби. — Авт.).*

Навколо бляшок подібного типу використовувався аналогічно для оздоблення залізних уборів та поясів у давньо-скійській зоні, тоді ж у решті дальшатовського світу вони слугували переважно для прикрашання взагалі, який угорні під жіночих поясів. Тому очевидно, що давньо-скіфа периферія Гальштату в найпростешальним регіоном для пошуку походження нашого набору.

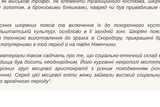

Шапка виконана в ній же техніці, що й пояс

Очевидно, що жінка, похована в кургані, не належала до кочового населення, а була частиною місцевої етнос, залишеної в сакральній сфері жителів кургана некрополя Скоробір, яка використовувала свої традиційні костюм у ритуальних практиках, можливо, як символу релігаю часо доби".

І далі: «Можна припустити, що молода жінка з'являлася на Більському городищі з якоюсь другою родиною.

Нові дані, отримані в ході вивчення знахідок, дозволяють відкинути початкову гіпотезу про те, що обувка шкіряні вироби були поховані, принесеними на Більське городище кочовим скифом як військова трофей. Як елементи традиційного костюма, шкіряної шапки, прикрашеної не золотом, а бронзовими бляшками, навряд чи був привабливим для воїна-кочовика.

А традиція носіння шкіряних поясів та включення їх до похоронного костюма була поширена в дальшатовській культурі, особливо в її західній зоні. Шкіряні пояси, побіди за дизайном та технікою виготовлення до зразка зі Скоробору, прикрашені бронзовими бляшками, були поширенні в той період і на заході Німеччини.

Проаналізовані матеріали також свідчать про те, що соціально-етнічний склад мешканців Більського городища був досить неоднорідним. Його курганні некрополі містить останні представника різних груп місцевої аристократії з різним походженням (можливо скіфи та інше населення). Серед цієї місцевої еліти можна зайняти вагомий соціальний статус протягом усього аранічного періоду".

Традиція носіння шкіряних поясів та включення їх до похоронного костюма була поширена в дальшатовській культурі

Ключ до розгадки Генону

— *Наукову по крупинкам збирали інформацію, проводили пошук аналогій знаходжим прикметам, — продовжив Ігор Корост. — Зокрема, у лабораторії університету Тарту (Естонія) були зроблені ДНК-аналізи зуба та кістковим решти із кургану. Вони аналізували на генетичну спорідненість небіжчиці з представниками одного з центральноукраїнських регіонів, де проживали племена епоха (територія нинішній Кіровщі). Для останнього традиційним було використання шкіряних поясних уборів з бронзовим оздобленням (шолома, шапки) та поясів.*

Цікаво, що шапка саме такого фасону (чіпка) є частиною національного одягу сучасних жіванців.

Щоправда, ми не можемо сказати, зі якою мові говорили бути властиволчна основа поясів і шапки — за браком відповідних умов та спеціалістів в Україні такий аналіз не проводиться.

Відкадемі речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього залізя фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), але й представників центральноукраїнської культури.

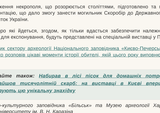

"Відкадемі речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього залізя фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), але й представників центральноукраїнської культури", — розповідає Ігор Корост

Причини та умови цих взаємовпливатів і досліджують археологи. Але відкриті знахідки в кургані 2017 року могтре доводить, що Більське городище було унікальним центром на столицею Лісостепової Скиф!ії.

Як говорить Ігор Корост на некрополях населення Більського городища (у тому числі в межах гранодіоного мегальоніна Скоробір) перелісо могто бути помщ.ний кургани. За кілька десятків років археологам удалось дослідити меньше сотні з них. Тобто, перспективи досліджень тут колосальні. Могильник є найбільшим серед аналогічних. І саме тут в останні роки відалось відкрити багато нових покоївання та знайдено поясні артефакти типова скіфської доби, що дуже важливо відкрив. Фактичних знахідок, які могли б чітко цьаже знайшли, що дозволяють поглянути по-новому на історію Більського городища. Ключ до розгадки поховних таємниць Дьяченко Генону — саме тут!

З метою збереження некрополя, що розкрилося стоолітнім, підготовлено та погоджено обновку документацію, що дало змогу залучити могильник Скоробір до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Артефакти ж, про які йдеться, згодом, не тільки відкриє забезпечити належний рівень безпеки та умови для експонування, будуть представлені на спеціальній виставці у Полтаві.

Ремчик начальник сектору археології Національного заповідника «Кижер-Печерська лавра» Сергій Тараненко розповів цікав моменти історії обителі, який цьогоу виповнюється 375 років.

> *Читайте також: Набоpди в ліст після для домашніх потpеб і знайшов тисячолітній скаpб: на виставці в Києві вперше показують цю унікальну знахідку*

Фото: історико-культурного заповідника «Більськ» та Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Читайте нас у Facebook

← До звіту розділу

Побачили помилку? Виділіть її та натисніть Ctrl+Enter

Друкована версія
Лист редакторам
Пожаритися
Поділитися
Поділитися
Твітнути

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ

Торнадо — «Дрібна Мекка» та рятувань на Будь-яку: Ураганний вітер у Мекці, Мальдіві і Непалі, Ураганний вітер — до 15 серпня

Відомства — відповіть розумним: Кожевдзе — про ЗСУ, Ковальчук — про порохи на 12 серпня

Океан потребує скласти свою заверту Берта, Ураганний вітер — до 15 серпня, під ньому — фінансовий ринок, Ураганний вітер — до 15 серпня

Українська бостонка на підвіді: вони можуть дарити по-жіноче

Новини партнерів

Мапа сайту
Головна
Новини
Політика
Світ
Гороскоп
Гурт
Сайт
Прямі лінії
Блоги
Відео
Фотобанк
Культура
Шоу-бізнес
Фітнес для
Спортсменів
Спорт
Спорт життя
Книги редакції
Пари та звіді
Житлово-сторії
Дізнайтесь
Історія сумнозвісної
Нарди та покоївкі
Хорії стоякомів
Звіритись у Фаєрі
Запитання дня
Гороскоп
Курс валют
Погода в Україні
Погода

Реклама | Передплата | Контакти | Правилами і умовами | Правила користування сайтом fakty.ua

© 1997—2026 «Факти та коментарі»
Усі права на матеріали сайту захищені згідно з законодавством України

Материал под рубрикою «На правах рекламы» «Ростелеко», в таком положении совершенно не соответствует и могут рекламе та иметь информационно-аналитический характер.